

*Г.И. Вес. Жалби № 23 / 92 г.
№ 23 / 92 г.
8/52 г.*

*294/к.о. 23/92 г.
08. 10. 1992 г.*

*102-01-176
4. 10. 92*

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Във връзка с Ваше писмо № 294 - КД - 23\92 г. от 28.09.1992 г. и съгласно определението на Конституционния съд от 25.09.1992 г. по конституционно дело № 23\1992 г. представяме следното

С Т А Н О В И Щ Е

В искането до Конституционния съд, подписано от 52 народни представители, на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията, се иска обявяване на противоконституционността на Закона за допълнение на Наказателния кодекс, приет от Народното събрание на 24 юни 1992 г., обнародван в брой 54 на "Държавен вестник" от 1992 г.

Твърди се, че законът е приет в нарушение на разпоредби от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, както и че новоприетата разпоредба на чл. 313б от Наказателния кодекс противоречи на конкретни разпоредби на Конституцията и на международни норми, свързани с наказателната отговорност на лицата и действието по време на материални наказателноправни норми.

1. По твърдението за нарушение на Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

В искането се посочва, че са нарушена разпоредбите на чл. 66 и чл. 68 от правилника, тъй като е имало постъпил и друг законопроект за

изменение на чл. 313 от Наказателния кодекс, внесен от народните представители Пламен Вълканов, Анна Караиванова и Мариана Христова.

Законопроектът за допълнение на Наказателния кодекс е внесен от група народни представители (Васил Гоцев, Александър Сталийски, Тошо Пейков и др.) на 17 декември 1991 г. Законопроектът предвижда създаването на нов чл. 313б в Наказателния кодекс, с чиято разпоредба се предвижда завишена наказателна санкция за неподаване на писмена декларация или за подаване на декларация с невярно съдържание по чл. 4 от Закона за имуществото на Българската комунистическа партия, Българския земеделски народен съюз, Отечествения фронт, Димитровския комунистически младежки съюз, Съюза на активните борци против фашизма и капитализма и Българските професионални съюзи.

Законопроектът е приет на първо четене на 29 януари 1992 г. (тридесет и четвърто заседание).

Впоследствие, на 4 март 1992 г., от народните представители Пламен Вълканов, Анна Караиванова и Мариана Христова е внесен Законопроект за отмяна на чл. 313а от Наказателния кодекс.

Съгласно разпоредбата на чл. 66, ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание когато един законопроект бъде приет на първо гласуване, други законопроекти, които уреждат същата материя и са внесени след започване на пленарното обсъждане на приетия на първо гласуване законопроект, могат да бъдат обсъдени, ако вносителят ги представи като законопроект за изменение и допълнение на съответния закон. Тези законопроекти се разглеждат по общия ред, предвиден в глава шеста на правилника.

След приемането на законопроекта на първо четене не са направени писмени предложения и на основание чл. 67, ал. 2 от правилника Законодателната комисия е обсъдила само предложенията, направени устно в пленарната зала във връзка с разглеждания вече законопроект, и е подготвила мотивиран доклад в съответните срокове. В доклада на Законодателната комисия от 19 февруари 1992 г. е предложен и нов вариант на законопроекта, с оглед обстоятелството, че срокът по чл. 4, ал. 1 от Закона за имуществото на Българската комунистическа партия, Българския земеделски народен съюз, Отечествения фронт, Димитровския комунистически младежки съюз, Съюза на активните борци против фашизма и капитализма и Българските професионални съюзи е изтекъл и не може да се предвижда по-тежко наказание от това, което е било предвидено в момента на извършване на престъплението. Потърсено е техническо разрешение на въпроса с оглед на това, че разпоредбата на предложения текст на чл. 313б предвижда завишена отговорност и трябва да следва основния състав на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Законопроектът е докладван на второ четене с още едно изменение, предвиждащо именно отмяната на чл. 313а и включването на приетия на първо четене текст на точното му систематично място.

При обсъждането в пленарната зала, проведено на 24 юни 1992 г., този вариант е бил оспорен по процедурни съображения от депутати от опозицията и текстът е гласуван съобразно предложението на вносителя като нов чл. 313б и със съдържанието, предложено от Законодателната комисия, без да се решава въпроса със съдбата на действащия член 313а.

От изложеното се вижда, че не са налице нарушения на Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, гласуването е проведено в съответствие с предвидените процедури и в съответствие с чл. 88 от Конституцията.

2. По твърдението за противоконституционност на разпоредбите на чл. 313б от Наказателния кодекс

Твърди се, че с приемането на разпоредбата на чл. 313б от Наказателния кодекс са нарушени чл. 6, чл. 38 и чл. 57, ал. 1 от Конституцията.

Разпоредбата на чл. 313б от Наказателния кодекс е свързана с действието и приложението на Закона за имуществото на Българската комунистическа партия, Българския земеделски народен съюз, Отечествения фронт, Димитровския комунистически младежки съюз, Съюза на активните борци против фашизма и капитализма и Българските професионални съюзи.

В Наказателния кодекс е създаден специален текст, в който с оглед повишената обществена опасност на деянието (подаване на декларация с невярно съдържание по чл. 4, ал. 2 от цитирания закон или отказът да се подаде такава) е предвидена и завишена санкция. Данните в тези декларации могат да засягат държавно имущество на значителна стойност, което може да бъде укрито по специфични начини. Това обуславя и предвиждането на по-високо наказание.

Изпълнителните деяния, обявени за престъпление в разпоредбите на чл. 313б, ал. 1 и 2, както и предвидените санкции, не са свързани по никакъв начин с ограничаване на правата на гражданите въз основа на тяхната политическа принадлежност. С данни, предвидени в декларациите по чл. 4, ал. 2 от закона, могат да разполагат лица с

различна политическа принадлежност и политически убеждения и в изискването си тези лица да отразят вярно тези обстоятелства законът не прави никакво разграничение.

Несъстоятелно е и твърдението, че евентуалните субекти на престъплението по чл. 313б са преследвани за техните политически убеждения или че са задължени да дават сведения за свои или чужди убеждения.

Декларацията по чл. 4, ал. 2 от закона е свързана с данни за прехвърлено или предадено имущество от организациите по чл. 4, ал. 1 на трети лица, без въобще да се третират политическата принадлежност или убеждения както на декларатора, така и на други лица. Това имущество съгласно чл. 1 от закона е обявено за незаконно придобито и по силата на закона става държавно. С предвидената възможност министърът на финансите да изисква декларациите по чл. 4, ал. 2 се цели установяването на точните размери на това имущество с оглед многобройните прехвърлителни сделки, които биха могли да бъдат извършени, и основната цел на тази разпоредба е защита интересите на обществото като цяло.

3. По твърдението, че са нарушени международни актове във връзка с наказателното преследване и действието по време на наказателноправните норми.

Първоначално внесеният законопроект е предвиждал завишена наказателна отговорност и за деяния, свързани с декларациите по чл. 4, ал. 1 от закона. В доклада на Законодателната комисия от 19 февруари 1992 г. е посочено, че създаването на такава норма е недопустимо, тъй като срокът за подаването на тези декларации е изтекъл и не може да

30

се налага по-тежко наказание от това, което е било предвидено в момента на извършване на престъплението.

В съответствие с това становище предложеният на второ четене законопроект и приетият закон не съдържа такава санкция.

Разпоредбата на чл. 4, ал. 2 от закона не предвижда срок, в който министърът на финансите може да упражни правото си да изисква декларации от физически лица или от членовете на управителните органи на юридически лица дали са им известни данни за прехвърлено или предадено имущество. Ако волята на законодателя е била да ограничи това право във времето, това щеше да бъде изрично указано. Посочено е само, че срокът за подаването на тези декларации е "определеният в предходната алинея" (ал. 1 на чл. 4 от закона).

Този срок ще тече от момента, от който за лицата се поражда задължението да подадат такива декларации, а именно от момента на изискването им от страна на министъра на финансите и неговата продължителност е един месец, така, както е посочено в ал. 1 на чл. 4 от закона.

Не може да се приеме, че този срок е изтекъл един месец след влизането на закона в сила, както е случаят с декларациите по чл. 4, ал. 1, тъй като към датата на влизането на закона в сила за лицата, посочени в ал. 2 не е съществувало задължение да подават такива декларации.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**